

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационен труд на тема:

“Формиране на музикално компютърни компетенции на студенти от педагогически специалности“

Представена за присъждане на образователната и научна степен “доктор”, по научна специалност „Теория на възпитанието и дидактика“, област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика.

Рецензент: доц.д-р Адриан Георгиев, СУ „Св. Климент Охридски“, катедра Музика

Дисертационният труд на ас. Милен Димитров е посветен на тема, която е актуална и значима за съвременната образователна практика - необходимостта от формиране на музикално-компютърни компетенции на студенти от педагогически специалности в академичната им подготовка. Дисертацията е в обем 216 страници, от които 204 са основен текст, 27 таблици, 11 диаграми, 23 фигури. Използваните литературни източници са 117 заглавия, от които – 63 на кирилица, 28 на латиница, 25 интернет ресурси. Приложенията са 8 на брой, разположени на 34 страници. В тях са включени: терминологичен речник, аналитична статистика, програми, тестове, задачи, екрани. Както авторът определя, актуалността на темата е провокирана преди всичко от нарастващите взаимовръзки между компютърните технологии и всички области на знанието, които поставят пред изследователите предизвикателства за разкриване на същността и формите им на приложение в частните науки, включително и в музикалното изкуство.

Изследователският интерес на докторанта, провокиран от възможностите за приложение на компютърните технологии в музикалното обучение на бъдещите педагози, се базира на възможностите за пренос на знания от изучаваните учебни дисциплини: Теория на музиката, ИТ, АВИТО. Изборът на дисертационната тема е в съответствие и с основната тенденция в съвременното българско образование, насочена към изграждане на ключови компетенции, една от които е т.нар.

„дигиталната“. Тук бих изказал личното си мнение относно нуждата от още по голямо задълбочаване в изследването на проблема, в контекста на взаимовръзките между теория на музиката, солфеж и основна клавирна подготовка от една страна, и обучението по музика на студентите от педагогическите специалности – начална училищна педагогика и предучилищна педагогика. Изграждането на дигитална компетентност чрез музикални компютърни технологии със сигурност дава достатъчно статистически материал, то това трябва да е път към повишаване на музикално-теоретичната подготовка на бъдещите начални учители.

Дисертационният труд е структуриран и изпълнен по педагогическите „канони“, концептуалната рамка на дисертацията е ясно очертана, обекта, предмета и основната цел на изследването са конкретно формулирани: конструиране и апробиране на структурно-функционален модел за формиране на музикално-компютърни компетенции на студенти-педагози чрез пренос на музикално-теоретични знания и дигитални умения. В работната хипотеза докторантът допуска, „че ако обучението на студентите от педагогическите специалности се провежда в съвременна музикално-технологична среда, може успешно да се осъществи пренос на знания от теорията на музиката и да се формират музикално-компютърни компетенции, приложими в педагогическата практика.“ Поставените задачи очертават както конфигурацията на цялостното изследване в теоретичен и експериментален план, така и практическата му реализация. Както вече казах, според мен би трябвало да се определи малко по конкретна работна хипотеза, а именно „...прилагането на музикални компютърни технологии като комплекс от музикално –теоретични дисциплини че доведе до по добро опознаване на музиката като изкуство. Музикалните компютърни технологии да са инструмент за обучение по музика, а не цел (за достигане на определена дигитална компетентност).

В първата глава са разгледани множество научни интерпретации на изследователски проблем от български и чужди автори, отнасящи се преди всичко до дефинирането на понятията компетенция и компетентност. Като подчертава взаимозависимост между тях докторантът възприема за работни следните формулировки:

***„Компетенция“** – съвкупност от знания, умения и дейности, приложими в определени процеси, и необходими за качествена продуктивна дейност.

***„Компетентност“** – система от знания, умения, личностни качества, отношения и компетенции, даващи възможност за приложимост в конкретен практически контекст.

В този порядък са анализирани дигитални компетенции, 1.3., 1.5., 1.6 и т.н. от реферата, както и дидактическите аспекти на тяхното формиране в учебния процес.

Втората глава на дисертацията на представя избраните емпирични методи и използваните измервателни инструменти. Системата от критерии и показатели е организирана и съобразена с планираното измерване на зависими променливи - степен на усвоени знания и умения за тяхното приложение в практиката, отношение на студентите към работата с МКТ, интереси и поведение. За всеки един от трите етапа на експериментална работа (2011 - 2016), те са конкретизирани и съобразени с процеса на експерименталното обучение.

В центъра на втората глава е разработения от докторанта структурно-функционален модел за пренос на музикално-теоретични, музикално-изпълнителски и музикално-педагогически компетенции. Неговият алгоритъм, представен в табличен вид, както и дидактическата характеристика на четирите компонента: цели, съдържателен, процесуален и резултативен, са илюстрирани с конкретни въпроси, пряко насочени към организацията на образователния процес.

Третата глава на дисертацията представя резултатите от проведения обучителен експеримент, обособени в четири раздела: анализ на данните от анкетните проучвания и интервюта; от тестовете и практическите задачи, както и от наблюденията при изпълнението им.

Сравнителният анализ на данните, получени от проведените две анкетни проучвания и интервю с цел проучване на мнението, отношението и нагласите на студентите към практическото приложение на музикално-компютърните технологии в образователен контекст, отчита промяната възгледите на групите респонденти (първата от 2013, втората от 2015 година), участващи в анкетирането, на техните интереси, вкусове и предпочитания. Направените изводи показват, че те са насочени предимно към средствата, използвани за занимания с музика и са в пряка зависимост с усъвършенстването на технологиите и глобалния пазар на компютърна техника, като доминиращ за избора им са размерите или обогатените функционалности на техническите устройства. Паралелно с изразеното положително отношение и желание за работа с музикално-компютърни технологии, студентите сочат и преимуществата от компютърното представяне на процеси за мултисензорно възприятие на музиката, приложими в бъдещата им педагогическа практика.

За диагностициране нивото на усвоени знания в областта на музикалната теория и информационните технологии, компютърната грамотност в началния етап на експеримента, докторантът е разработил система от тестове, като междинния и заключителния (Т2 и Т3), съдържат по тридесет тестови задачи, пряко свързани с практическото приложение на знанията при работа със специализиран музикално-компютърен инструментариум, чрез които се регистрират постиженията на студентите. Последният е включен в системата за електронно обучение на Тракийски университет, която поддържа възможности за създаване, редактиране и оценяване на тестовите задачи. Анализът на резултатите, представя в диаграма по критерии и показатели средната успеваемост на групите, както и съотношението между тях.

Сравнителният анализ на резултатите от входното и финално тестиране и направената съпоставка на резултатите от диагностичните (входни) и финални тестове показва общо нарастване на знанията при група Г1 с близо 13 %. Този ръст е с около 8% по-нисък от резултатите на група ГII, при статически незначима разлика между постиженията на двете тествани групи в начален стадий на експерименталната работа. И при двете ясно се откроява възходящата градация на изхода. Разпределението на средните резултати (в точки) по групи за трите проведени тествания е представено в табличен вид, като данните дават основание на докторанта да заключи, че знанията на студентите, изразени в осреднени числови стойности бележат известна динамика под въздействието на обучението с експерименталния структурно-функционален модел. Влиянието му оказва положителен ефект върху знанията на студентите, тенденцията (трендът) сочи възходяща посока на резултатността.

В резултат на проведеното теоретично изследване са направени редица изводи, но аз бих открил като най важен следния извод :

– Музикално-компютърните компетенции, включващи самостоятелна работа с музикални програмни продукти, за решаване на музикално-образователни задачи, се позиционират паралелно с музикално теоретичните и изпълнителските, като взаимно се допълват и очертават цялостността на музикалната подготовка на студентите.

По мое мнение, основната цел на дисертационния труд е достигната, въпреки че в заложената работна хипотеза това не е заложено. Бих дал още една примерна работна хипотеза :

Приемането на музикалните компютърни технологии като инструмент за провеждане на обучение (през музикално-теоретичните дисциплини - солфеж, елементарна теория на музиката, инструментознание, аранжимент, оркестрация и др.) ще повиши нивото на музикална компетентност при студенти от педагогически специалности.

Съгласен съм с изведените приноси моменти на дисертационния труд, с допълнението което смятам за изключително важно , а именно повишаването на нивото на музикална компетентност при студентите от педагогическите специалности, бъдещите начални учители на нашите деца. Липсата на адекватно обучение по музика в начален етап на практика води до липса на музикална, а и обща култура при децата.

Като имам предвид казаното по-горе, считам, че дисертацията напълно съответства по форма и съдържание на изискванията за получаване на научната и образователната “доктор”, по научна специалност „Теория на възпитанието и дидактика“, област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика.

В този смисъл, убедено препоръчвам на членовете на уважаемото жури да гласуват за присъждане на тази степен на Милен Вълчев Димитров.

София, 8.11.2016 г.

подпис:.....

(доц.д-р Адриан Георгиев)